

Quantitative Methods

Qualitative Methods

Případ jedné SOČky na jednom gymnáziu...

Kvantitativní a kvalitativní metody

Logiky výzkumu

Induktivní vs. deduktivní logika

INDUKCE: Pozorování → Nalezené pravidelnosti → Předběžné závěry → Teorie

DEDUKCE: Teorie → Hypotézy → Pozorování → Verifikace/ falzifikace hypotéz

- Omezený rozsah informací o mnoha jednotkách
- Silná redukce počtu pozorovaných proměnných a silná redukce počtu sledovaných vztahů mezi nimi
- Generalizace na populaci
- Dobrá replikovatelnost

- umožňuje pozorovat sociální fenomény a procesy v jejich přirozeném prostředí.
- umožňuje hluboké pochopení sociálního života, neboť umožňuje zjistit významy, které aktéři sociálního života těmto fenoménům a procesům připisují
- Snaží se porozumět a nabízet vysvětlení

- Hodně informací a sledovaných proměnných
- Silná redukce počtu sledovaných jednotek
- Generalizace problematická (Disman 2007: 286)

Analytický vs. Systemický přístup
(Salomon 1991)

Analytický přístup: snaha porozumět
několika málo proměnným

Systemický přístup: snaha zachytit
všechny proměnné v jejich interakci v
komplexním prostředí

**Hledání konkrétního vs. hledání struktur,
pravidelností, vzorců**

KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

dedukce

laboratoř

deskriptivní/explanativní

vysvětlující

„tvrdé“ metody

měření

náhodný výběr
(reprezentativita)

atomistický, partikulární

„objektivní“

KVALITATIVNÍ VÝZKUM

indukce

terén

explorativní

hledající smysl

„měkké“ metody

popis

cílený výběr

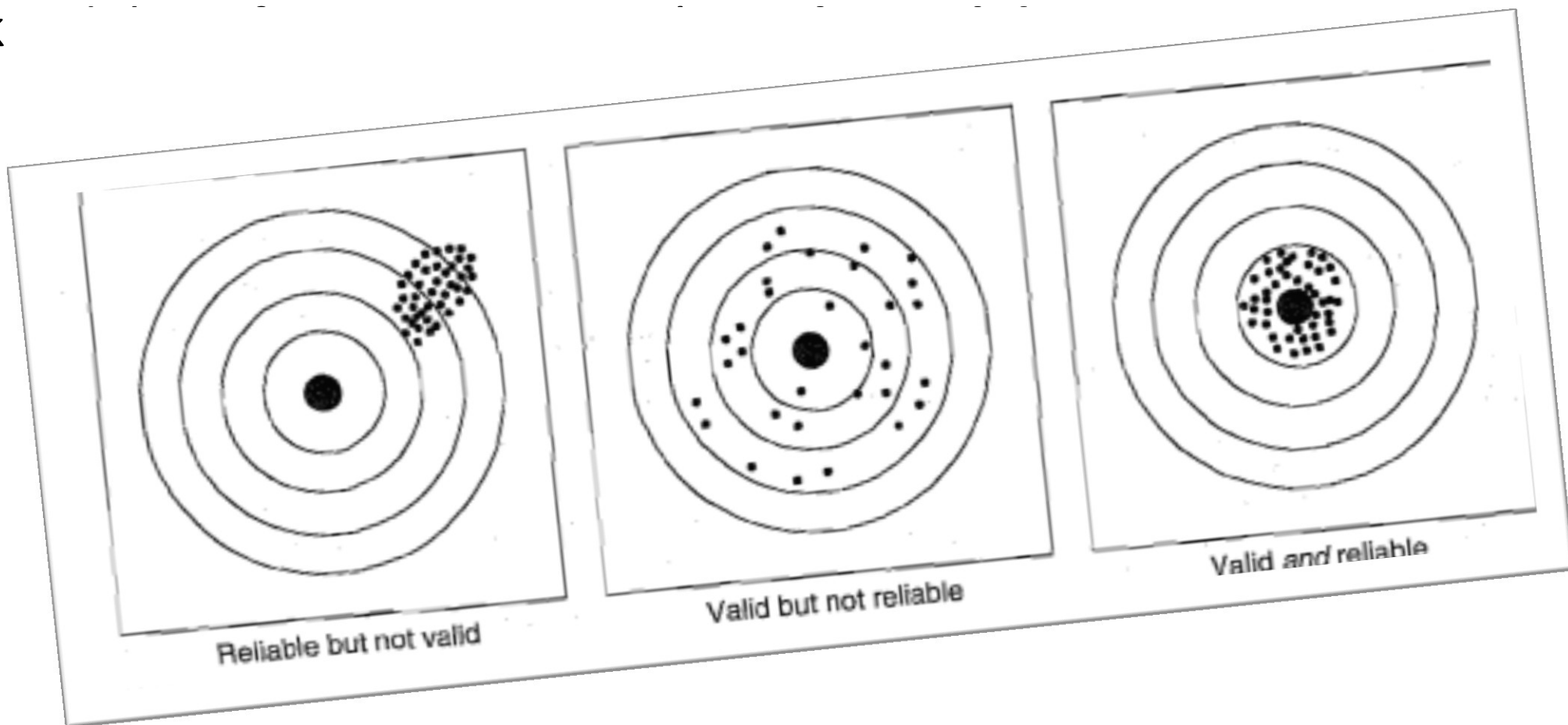
holistický

„subjektivní“

Jan Hendl: Úvod do kvalitativního výzkumu
Norman Blaikie: Designing Social Research

Kvantitativní výzkum = vysoká standardizace zajišťuje vysokou reliabilitu, ale vede k silné redukci informace - nízká validita

Kvalitativní výzkum = nízká standardizace zajišťuje nízkou reliabilitu, ale nedochází k

Když chcete generalizovat závěry na populaci

Když je vaším cílem testování hypotéz, teorie

Když víte, které proměnné chcete sledovat (a proč!)

Vs.

Když chcete porozumět významům

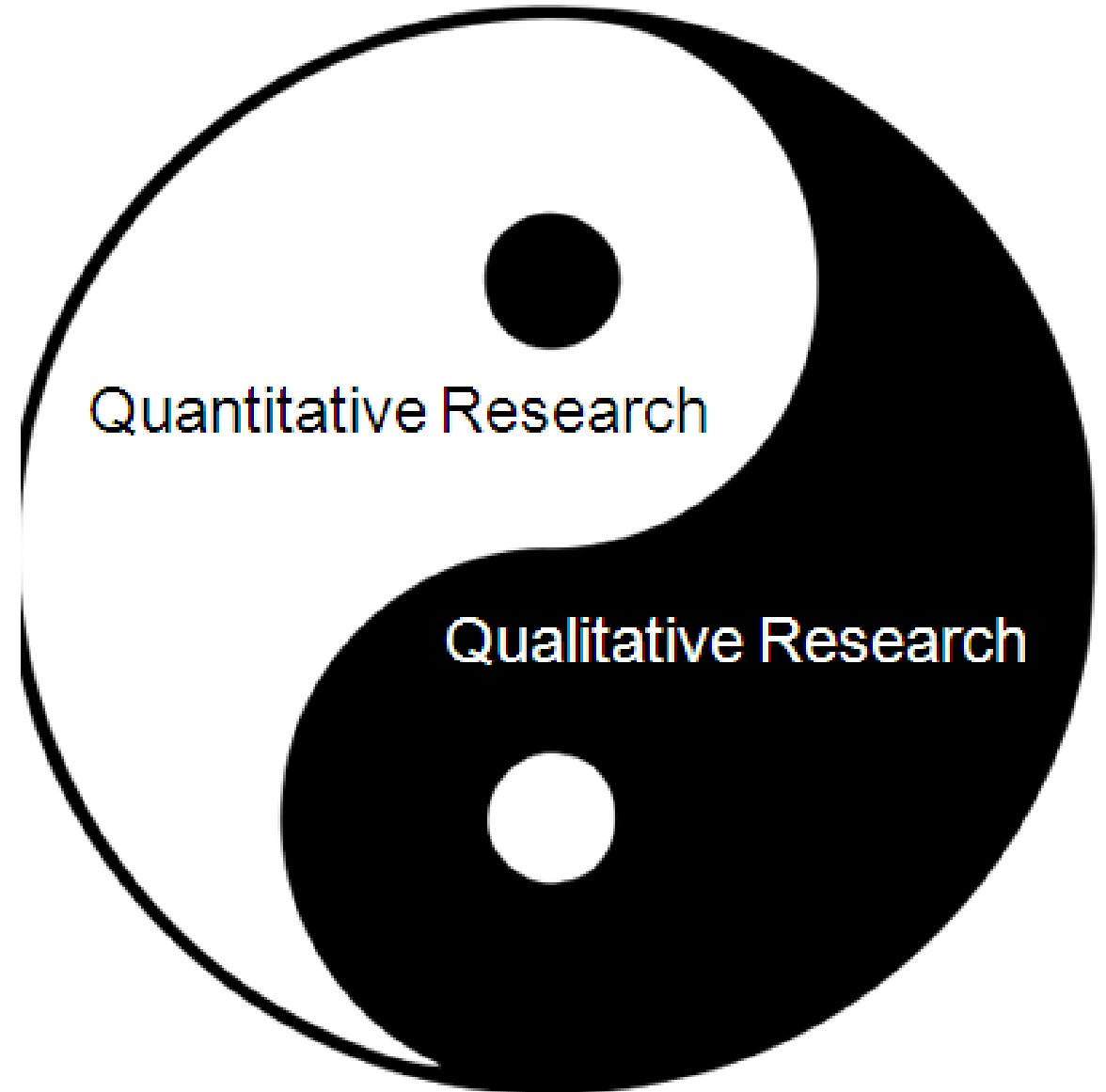
Když chcete jevy vysvětlit a ptát se „proč“?

Když neexistují silné teoretické předpoklady/teorie.

Smíšené výzkumy a triangulace metod

- **Triangulace** jako kombinace různých metod (dat) k odstranění slabín jednotlivých metod - větší síla závěrů (např. otestování hypotéz na základě rozdílných paradigmat)
- Kvalitativní výzkum nám pomáhá porozumět sociální realitě – kvantitativní výzkum testuje validitu tohoto porozumění

Příprava (a úprava) výzkumných nástrojů

Logika výběru výzkumných jednotek s ohledem na reprezentativitu a výpovědní hodnotu

Velikost vzorku

Sledované jevy a jejich povaha

Časový rámec výzkumu

Analýza dat a její načasování

Flexibilita v průběhu výzkumu

- Často chápán spíše jako doplněk tradičních kvant. technik
- Negativní definice: jako jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických metod.
- „Kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím.“ (Disman 2007: 285)
- „Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří kompletní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“ (Creswell 1998: 12)
- „Kvalitativní výzkum je situovanou aktivitou, která umísťuje pozorovatele ve zkoumaném světě. Je sadou interpretativních, materiálních praktik, které svět činí viditelným/čitelným. Tyto praktiky převádějí svět do sérií reprezentací, včetně terénních poznámek, rozhovorů, diskuzí, fotografií, nahrávek. Kvalitativní výzkum tedy předpokládá interpretativní a naturalistický přístup ke světu.“ (Denzin – Lincoln 2005: 3)

- Mnohost tradic kvalivýzkumu
- Řada výzkumníků však spíše pro jistou volnost v následování tradic a metod- tradice se často překrývají (stejné prvky a důrazy) a je těžké připsat práci jednoho autora k jedné jasné tradici. Tradice se často kombinují, aniž by vědci zakládali „novou“ → přizpůsobení podmínkám, společenské realitě, problému a cíli výzkumu
- Tradice: etnografie, fenomenologie (Husserl, Schütz, Berger a Luckmann) etnometodologie (Garfinkel), konverzační analýza, diskurzivní analýza (Foucault), symbolický interakcionismus (Goffman), zakotvená teorie, konstruktivismus (Schütz), kritická teorie...
- Počátky na přelomu 19. a 20. století v USA – chicagská škola (Goffman, Strauss); krize zejm. v 90. letech (krize legitimacy)

- I v kvali výzkumu s induktivní logikou určité předporozumění a teoretické předpoklady – na základně předchozích výzkumů/pilotní studie/rešerše literatury
- Cílem však není testování těchto teoretických předpokladů
- Specifika výzkumné otázky v KV – otázka spíše širší → propojení dat a teorie, metoda konstantního srovnávání → sběr a analýza dat od sebe nejsou striktně odděleny jak to je v případě kvanti výzkumu → větší flexibilita a volnost výzkumníka → metoda často rozvíjena v terénu

- V kvantitativním výzkumu redukce dat probíhá rukou výzkumníka (teorie → konceptualizace → operacionalizace)
- V kvalitativním výzkumu redukce dat vychází ze zkoumané reality (např. prostřednictvím respondentů)
- **Cílem konstrukce vzorku v kvantitativním výzkumu je reprezentovat populaci jedinců**
- **Cílem konstrukce vzorku v kvalitativním výzkumu je reprezentovat populaci problému a jeho relevantních dimenzí**

Teoretické vzorkování (theoretical sampling) – proces analýzy kontrolován vypořádaný se teorií → sběr a analýza dat probíhá do té doby, dokud není vzorek teoreticky nasycen

- úvod
  - definice výzkumného problému (včetně rešerše výzkumného kontextu)
  - výzkumný cíl
  - výzkumné otázky
  - vymezení a omezení (delimitations and limitations)
- postup
  - charakteristika kvalitativního výzkumu (optional)
  - kvalitativní výzkumná strategie (Creswell: narativní, fenomenologický, etnografický výzkum, zakotvená teorie, případová studie)
  - role výzkumníka
  - proces sběru dat
  - způsob analýzy dat
  - strategie pro validaci zjištění
  - struktura práce
  - předpokládané etické otázky
  - významnost studie
  - předběžné pilotní zjištění
  - předpokládané výstupy
  - přílohy: otázky k rozhovorům (scénáře), formuláře k záznamu o pozorování, harmonogram, navrhovaný rozpočet

Silné stránky - mnohost, inovativnost a nestandardizovanost výzkumných nástrojů a postupů; diverzita perspektiva, zkoumá v přirozeném prostředí, umožňuje studovat procesy, reaktivní dobře slouží k exploraci, důraz na kontexty

Slabé stránky – reliabilita, reprezentativita, přesvědčivost výsledků + vnímaná role kval. metod, nedá se testovat, nedá se dělat predikce, analýza a sběr je časově náročná, významná role výzkumníka →

Nutný důraz na kvalitu interpretace dat → role výzkumníka při sběru i analýze dat; sebereflexe; transparentnost; propojení interpretace a evidence

Sebereflexe výzkumníka: popsat výzkumný proces, dílčí rozhodnutí k volbě tématu, definování výzkumných otázek, komplikací při sběru dat (znám/neznám respondenty), v analýze (konstruktivní kritika nástrojů – poučené inovování; ne: je to obsahovka, proto nemohu – je to můj první pokus, proto nemohu – je to kvalitativní, proto subjektivní...)